

Neurovidenskab og det emotionelle paradigme: En udfordring til Humaniora og kvalitative metoder?

Oplæg til Center for Kvalitativ Metode 26.11 2009
Ved Tove Arendt Rasmussen

Det emotionelle paradigme

- i medie-, markeds-, oplevelses- og kommunikationsforskning

- Filmstudier og computerspil (Grodal, Ertløv)
- Byology – købsadfærd og reklame (Lindstrøm, Hansen)
- Oplevelelsesteori (Jantzen & Vetner)

Baggrund

Ultrakort:

- Neurologiske sygdomshistorier, hvor hjernens emotionelle centre er beskadiget
- Laboratorie-tests af emotionelle reaktioner (specielt i.f.m. perception og hukommelse)
- Hjernescanninger

Vigtigste lære for medie- og markedsforskningen: 1) Emotioner afgørende for god og fornuftig beslutningstagen 2) Emotioner grundlæggende for sindsstemninger og oplevelser

Det universelle og det relative

- Det emotionelle paradigme bygger i hovedsagen på måling og deduktion
- Man arbejder med positivistiske grundforståelser – herunder krav om generaliserbarhed og antagelse om universelle mekanismer, som jeg mener antages at være dominerende over de kulturelle og relativistiske
- I medie-, markeds-, og kommunikations-forskningen har Humaniora og de relativistiske og fortolkende metoder gennem de sidste knapt 40 år opnået en vis legitimitet i international main-stream forskning – dertil har medieforskningen har altid været humanistisk og fortolkende i DK

Påstand: styrken i det fortolkende paradigme har været den konstruktivistiske approach med sproget som formidler – og validiteten har traditionelt været høj i det fænomen-orienterede livsverdens-interview

Udfordring mere end problem?

- 1) Med det emotionelle paradigmes vækst og stærke/dominerende krav på det universelle er der fare for, at magtpositionerne forrykkes og den relativistiske fortolkende approach mister terræn (i de givne forskningsområder og beslægtede områder?)
- 2) Det emotionelle paradigme har stor indflydelse i hele Humaniora – men er vores videnskabsteoretiske udrustning gearet til at rumme denne udfordring? Og er det ikke netop vores konstruktivistiske tilgang, som er styrken?

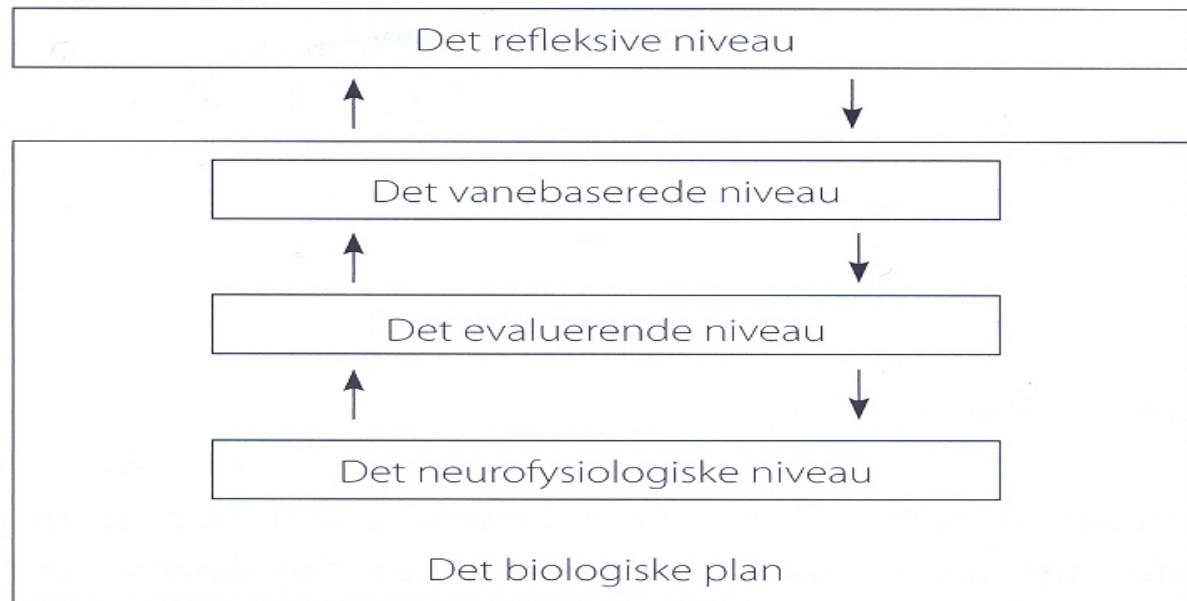
I studenterprojekter mødes denne udfordring ikke tilstrækkeligt potent, så mit spørgsmål er, hvordan vi kvalitative humanister kan gribe udfordringen fra ny-positivisterne – og hvordan vi kan forny det videnskabsteoretiske grundlag uden at give køb på det relative og det konstruktivistiske princip?

Spørgsmål

- NB: som det gerne skulle være fremgået, så er udviklingen allerede fremskreden, så det kan ikke nytte at "holde stien ren" for de kvalitative metoder – i hvert tilfælde ikke inden for vores undervisning på Hum. Inf. og kommunikation her på AAU – og det er vel heller ikke ønskværdigt?
- MEN er man stadig inden for en hermeneutisk og socialkonstruktivistisk videnskabstradition, når halvdelen af et speciale bygger på det nye paradigme?

Et eksempel fra egen verden

36 Mikael Vetner og Christian Jantzen

Figur 2: Oplevelsens psykologiske struktur

Enkelt- og/eller tværvidenskab

”Mixed Methods” – tilfredsstillende løsning for det fortolkende paradigme? Pro et contra - inspiration fra sur

Oplevelser og forbrug 19

	Modus	Måleenhed	Domæne	Tema	Metode
Refleksivt	Narration	Social aktør	Kommunikation	Identitet	Kvalitativ
Vanebaseret	Kognition	Gruppe	Automatisme	Skema	Kvantitativ
Evaluerende	Emotion	Organisme	Adfærdsændring	Kontrol	Eksperimentel
Neurofysiologisk	Nydelse	Nervesystem	Tilstandsændring	Pirring	Eksperimentel